

קטע ראיון עיתונאי עם שיהאן אלן פיראש שאלות בענייני דרגות...

(תורגם ע"י חיים אדמור, דוג'ו הכפר הירוק)

לעיתים קרובות, הדרגות שלך משתנות מפרסום לפרסום לסמינרים השונים שאתה מעביר. מה הן בעצם הדרגות שלך?

פשוט אין לי דרגה.

אז למה לרשום את דרגתך בפרסום לסמינר?

הדוג'ו המזמין אותי הוא האחראי לארגון ולקדום הסמינר.

עכשיו אני מבולבל. האם תוכל להסביר לי?

פשוט, מה קורה עם רוב המורים לאייקידו ורוב המתאמנים? הם חושבים שהמערכת המעניקה דרגות היא המערכת התקפה היחידה בעולם, כאשר בפועל מדובר במערכת הקיימת בבית ספר מסויים.

אבל יש לזכור שביפן קיימים כ-3000 בתי-ספר לאייקידו, שהם מיזמים עצמאיים ללא כל קשר ביניהם. בנוסף על כך, כולם יודעים שקיים מתח בין הדוג'ו של יורשי סאיטו סנסאי לבין איי-קי-קאי שהוא מיזם בניהול נכדו של מייסד האייקידו. זהו גם המצב בין בתי-ספר אחרים. מספר בתי הספר לאייקידו (דוג'ו) הוא כמספר המורים, שהם עצמאיים ומנהלים באופן עצמאי את המיזם שלהם (הדוג'ו), עם ההיררכיה הפנימית שלהם שלא מתבטאת בהכרח בעזרת דרגות.

האם תוכל לתת הסבר מוחשי יותר?

קח לדוגמא את היזם המנהל את העסק שלו. כולם יודעים בעסק מי הוא הלקוח, מי הם העובדים, מי הם המתלמדים, וכו'. היזם הוא המנהל, מעל כולם, ואין לו כל דרגה מכון שהוא הוא המנהל. לאלה הנמצאים בעסק יש דרגות, תחומי אחריות, מטלות מגוונות. אבל המנהל, ורק הוא, מחליט מה ההיררכיה.

במידה ואחד מחברי המיזם מחליט לעזוב ולעבור למיזם אחר, לא יעסיקו אותו בהכרח במעמדו הקודם.

הדבר דומה באייקידו: לא יכירו בהכרח בדרגת האייקידוקא העובר לדוג'ו אחר. גם כאן זה תלוי בזה שאין לו דרגה: המורה.

בדוגמא הקודמת, האם היזם יסמוך על המתחרים שלו בעניין היכולות של העובד או מיקומו בסולם דרגות כלשהו? כמובן שלא, אין לזה כל משמעות.

האם עובד במיזם כלשהו יעלה על דעתו לקבל הערכה מעסק מתחרה בעניין יכולותיו או מיקומו הראוי במיזם? כמובן שלא.

לכן, בסיכומו של דבר, מספר בתי-הספר לאייקידו הוא כמספר המורים, כמספר המיזמים העצמאיים עם המערכות ההיררכיות הייחודיות להם. זאת הסיבה שנהוג לומר: "מורה אחד, דוג'ו אחד".

ההסבר הזה נשמע הגיוני לחלוטין. מהן הסיבות לאי הבנה בעניין?

הסיבה היא שרוב רובם של המתאמנים (80% עד 90%), בעיקר בעולם המערבי, אינם מודעים כלל לאופן תפקודו של התחום בו הם עוסקים. הם מתפקדים במסגרת ספורטיבית שהיא ההפך הגמור לתפקוד האייקידו. הם עושים קריקטורה של אומנויות הלחימה, שהופכות לספורט, ז"א ההפך למה שאמורות להיות. לבסוף, הם לא יכולים לעמוד מול הלחץ של "הלקוחות" הרוצים דרגות בשביל האגו, והעומדים על כך שאייקידו יתפקד ככל שאר השיטות המקומיות.

בעקבות כך, הדרגות של האייקידו איבדו כל משמעות, ועוסקים ב-"אייקידו מקומי" שהוא, בכל הרמות, רחוק מאוד מאייקידו.

ובכן, אם אני מבין נכון, אתה מעל הדרגות?

בהחלט, כאשר אתה שואל מהי הדרגה שלי, אני יכול לענות רק שאני מורה בדוג'ו שלי, ושאני מנהל אותו באופן עצמאי כמו כל המורים האמיתיים באייקידו.

הייתי יכול בקלות להעניק לעצמי את הדרגות הגבוהות ביותר של בית הספר, של הפדרציה ושל הדוג'ו שלי, כפי שאחרים עשו בעבר, וכפי שהיום עושים רוב המורים כביכול לאייקידו.

אבל זה מגוחך ואווילי כל כך שאני לא מעלה את זה על דעתי. האם אתה מכיר יזם אשר מעניק לעצמו את הדרגה של מנהל מחלקה על מנת להרשים לקוחות או מבקרים בעסק?

אם דבר כזה יכול להרשים בורים, זו גם הדרך הבטוחה ביותר להיראות מטומטם בעיני בעלי כישורים, ורק אלה מעניינים אותי.

הדבר דומה באשר לי: אין לי צורך שישפטו את כישורי דרגתי, ולא אבקש מאיש לעשות כך.

רק לחסר כישורים יש צורך לתפוס מחסה מאחורי כרטיסי ביקור.

אז איך אתה מציג את עצמך?

כך: אין לי כל דרגה, אני מתאמן פשוט באייקידו שהוא גם יזם ומנהל את המיזם שלו.

מה בקשר לעברך?

היו לי תחומי אחריות, תפקידים ודרגות במיזמי אייקידו בהם עבדתי, אך מכוון שעזבתי אותם לפני זמן רב, אין משמעות לדבר על כך היום. מה ייתן לך לדעת שהייתי דן 6 ב-1984, לפני 22 שנה? מה עבר עלי מאז? האם הפכתי לחסר כישורים מוחלט או שיש לי 22 שנות התקדמות? מי יוכל להעריך את השנים האלה? התשובה היא אף אחד.

מכוון שאתה מדבר על עברי, אני נזכר במורה היפני הראשון שלי, נאקאזונו סנסיי אשר שלח את הדן-7 שלו ליפן (אשר הוענק לו מהארגון לאחר פטירתו של או-סנסאי-הערת המתרגם) בהצהרה שמאז מותו של מייסד האייקידו, איש אינו יכול לשפוט את כישוריו.

מה תהיה התועלת בשבילי לבקש דן 7 ממיזם שעזבתי אותו, ושאני מתחרה שלו מזה 22 שנה?

מה בקשר להתחרות הזאת?

ככל שהמתחרה מתנגד לך, כך משמעות הדבר שאתה מסוכן יותר בשבילו.

לראייה, העובדה שרק הגעתי למקומות מסוימים בעולם גרמה להענקה בהולה של דן 6 ודן 7 כדי לחסום את "סכנת פיראש".

תפקידה של הדרגה הוא גם להניע את קהי השכל. כפי שכתב בזמנו המשורר הצרפתי לה-פונטיין, (במשל על העורב המחזיק גבינה בפה המתפתה לשיר ומשמיט את הגבינה לשועל-הערת המתרגם) "כל חנפן חיי על חשבון זה שמקשיב לו."

באשר לי, אפשר לשפוט את כישורי דרך איכות התלמידים שהכשרתי במדינות רבות מזה שנים. ניתן לשפוט את כישוריו של מורה אייקידו דרך התלמידים שהכשיר, ודרך איכות הוראתו.

מורה "גדול" אשר מייצג את עצמו בלבד ולא הכשיר שום תלמיד אכן צריך כרטיס ביקור ודרגות גבהות כדי להרשים את חסרי הכישורים, לנצל את אמצעי התקשורת, וכו'.

האם לא קיימות בכל זאת דרגות? האם אין בכל זאת מורים מפורסמים בעלי דרגות?

זה נכון, אני מסכים אתך. אך אותה דרגה ממקמת אותם אך ורק בהיררכיה של אותו מיזם בו הם עובדים. קח לדוגמא את המורה המפורסם שביניהם, נכדו של המייסד אשר אין לו דרגה, הוא רק מעסיק את העובדים של אביו וסבו. למרות שהמושג "דו" משמעו מימוש עצמי כלומר זה נעשה בעצמאות, מתברר שלא כל המורים עצמאיים. ייתכן ואין להם את הכישורים הדרושים לכך. יש כאלה שאינם יכולים להיות יזמים, או שאין להם חשק לכך...